

Asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
Keski-Suomen hyvinvointialue

Keski-Suomen hyvinvointialueen asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 19.5.2026

Asia: / Lausuntopyyntö
HE 66/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi

Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa esityksen tavoitetta purkaa terveydenhuollon monikanavarahoitusta. Hyvinvointialue korostaa kuitenkin, että uudistusta vastaavan rahoituksen siirron tulee vastata todellisia hyvinvointialueille aiheutuvia kustannuksia. Rahoituksessa on huomioitava kuljetusvolyymien kehitys, väestön ikääntyminen, pitkät välimatkat, palveluverkon muutosten vaikutukset sekä se, että kuljetusmaksut kerryttävät jatkossa asiakkaan maksukattoa. Maksukaton vaikutus voi pienentää asiakasmaksukertymää, jolloin rahoitusvaje ei saa jäädä hyvinvointialueen kannettavaksi.

Hallituksen esityksen vaikutusarvioissa todetaan, että hyvinvointialueille siirrettävä rahoitus voidaan kohdentaa hyvinvointialueiden rahoituslain mukaisten kriteerien perusteella. Edelleen kuvataan, että rahoitussiirron osalta on tunnistettu tarve huomioida toisaalta terveydenhuollon palveluiden tarvetta sekä toisaalta hyvinvointialueen asukastiheyttä, jota rahoituslain mukaisissa kriteereissä huomioi asukastiheyskerroin. Esitetyistä aluekohtaisista vaikutusarvioista nähdään, että vaikutus näin kohdennettuna vaihtelisi alueittain: osalle alueista rahoitusta kohdentuisi nykyisiä korvauksia enemmän ja osalle nykyisiä korvauksia vähemmän. Vaikutukset maksutuloihin ja uusien asiakasmaksujen vaikutus kohdennettaisiin koko rahoitukseen eli kohdentuisivat aluekohtaisesti samalla tavalla kuin rahoitus kokonaisuudessaan. Keski-Suomen hyvinvointialue korostaa, että rahoituksen siirron tulisi vastata myös aluekohtaisesti todellisia uudistuksesta hyvinvointialueelle aiheutuvia kustannuksia. Hyvinvointialueille siirrettävän rahoituksen kohdentaminen terveydenhuollon palvelutarpeen ja asukastiheyden perusteella ei näyttäisi tätä varmistavan eikä tehtävien ja rahoituksen tasapainoa varmistava rahoitusperiaate toteutuisi aluekohtaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää myönteisenä, että hallituksen esityksessä toimeenpanoaikataulua on porrastettu ja keskeiset kuljetusvastuuta sekä asiakasmaksuja koskevat vaikutukset toteutuisivat käytännössä 1.1.2028. Pidennetty toimeenpano-aika on tarpeellinen, koska muutos edellyttää hyvinvointialueilla käytännössä uutta hallinnollista prosessia, joka tarkoittaa niin toimintamalli-, tietojärjestelmä-, laskutus-, kuin resursointimuutoksia.

Tietojärjestelmävaikutusten osalta Keski-Suomen hyvinvointialue korostaa, että ensihoidon ja ambulanssikuljetusten laskutustietojen sekä maksukattokertymän seurannan yhteensovittaminen edellyttää muutoksia järjestelmiin ja tiedonsiirtoon. Näistä aiheutuvat

Asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveystieteiden
Keski-Suomen hyvinvointialue

kustannukset ja työmäärä tulee huomioida paitsi toimeenpanoaikataulussa, myös muutoksen rahoituksessa. Muutostekijät tulevat korvata hyvinvointialueille täysimääräisesti. Toteutuvien muutostekijöiden suuruutta on tässä vaiheessa vaikea arvioida, mutta esimerkiksi laskutuksen ja maksukattotaseurannan edellyttämät tietojärjestelmämuutokset ovat nykytilanteeseen nähden mittavia. Hallituksen esityksen vaikutusarvioissa todetaan, että esitystä valmisteltaessa näistä ei ole katsottu voitavan muodostaa arviota, joka tulisi huomioida euromääräisenä vaikutuksena hyvinvointialueiden talouteen. Johtopäätös ei voi kuitenkaan olla, että näitä muutostekijöitä ei huomioida hyvinvointialueiden rahoituksessa jos niiden arviointi on vaikeaa.

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää edelleen tärkeänä, että henkilöliikenteen kokonaisuutta tarkastellaan laajemmin kuin vain ambulanssikuljetusten osalta. Taksilla, paritaksilla ja ambulanssilla toteutettavat kuljetukset muodostavat asiakkaan ja palvelujärjestelmän näkökulmasta yhden kokonaisuuden. Järjestämis- ja rahoitusvastuun jääminen osin Kelalle ja osin hyvinvointialueille voi edelleen ylläpitää päällekkäistä ohjausta ja heikentää kustannustehokkaiden kuljetusratkaisujen kehittämistä. Tällöinkin pitäisi varmistaa rahoitusperiaatteen toteutuminen.

Asiakasmaksujen vuosittainen indeksitarkistus on perusteltua, mutta hyvinvointialue kiinnittää huomiota sen hallinnollisiin vaikutuksiin. Hyvinvointialueilla maksukyvyn mukaan määräytyvien maksujen ja niihin liittyvien tulotietojen tarkistaminen sitoo merkittävästi henkilöstöresursseja. Vuosittainen tarkistus voi tarkoittaa Keski-Suomen hyvinvointialueella arviolta noin 30 000–35 000 päätöksen uusimista, mikä lisää hallinnollisia kustannuksia. Indeksitarkistuksissa tulisi lisäksi huolehtia siitä, että myös maksukaton enimmäismäärä tarkistuu johdonmukaisesti. Hallituksen esityksessä maksukaton määrä tarkistettaisiin indeksitarkistuksista poiketen vain joka toinen vuosi, joka käytännössä pienentäisi alueiden asiakasmaksukertymää suhteessa indeksitarkistuksilla tavoiteltuihin korotuksiin.

Käyttämättä jätetyn palvelun maksun soveltamisalan laajentamista hyvinvointialue pitää kannatettavana. Muutoksen toimeenpanossa on kuitenkin varmistettava selkeät kansalliset soveltamisohjeet, jotta maksun käyttö on yhdenmukaista ja hallinnollisesti toteuttamiskelpoista.

Yhteenvedon Keski-Suomen hyvinvointialue kannattaa HE 66/2026:n tavoitteita, mutta edellyttää, että toimeenpanossa turvataan riittävä rahoitus, ICT-muutosten toteuttamisaika ja muutostekijöiden rahoitus, maksukaton vaikutusten kompensointi sekä mahdollisuus kehittää kuljetuspalveluja asiakaslähtöisenä ja kustannustehokkaana kokonaisuutena.

Keski-Suomen hyvinvointialue

Aija Suntioinen
talousjohtaja

Keski-Suomen hyvinvointialue
puh. 040 185 9985, aija.suntioinen@hyvaks.fi